

REFERAT Børne- og Uddannelsesudvalget d. 12-10-2017

Mødedato	Torsdag d. 12. oktober 2017 kl. 18:00
Mødested	Det Hvide Værelse, Rådhuset
Mødedeltagere	Christian Holm Donatzky, Mette Lene Jensen, Lisbeth Læssøe (Fravær), Henrik Møller, Allan Berg Mortensen, Gitte Kondrup, Freja Södergran

Indholdsfortegnelse

Beslutningssag: Godkendelse af dagsorden.....	3
Beslutningssag Budgetrevision pr. 31. august Børne- og Uddannelsesudvalget.....	4
Orienteringssag: Arbejdet med justering af skolernes budgettildelingsmodel.....	7
Beslutningssag: Indhold og proces for masterplan for dagtilbudsområdet.....	9
Orienteringssag: Analyse af specialtilbud på skoleområdet.....	13
Beslutningssag: Mål og indsatser for inkluderende læringsmiljøer og specialområdet.....	16
Beslutningssag: Midlertidig overbelægning i Tikøb Dagtilbud.....	19
Beslutningssag: Opfølgning på mål for det kriminalitetsforebyggende arbejde.....	21
Orienteringssag: Proces for forældreinvolvering i skolerne.....	23
Orienteringssag: Resultaterne af den nationale trivselsmåling 2017.....	25
Orienteringssag: Evaluering af sommercamp 2017.....	28
Orienteringssag: Status på den samlede flygtningeindsats.....	30
Orienteringssag: Kommende sager.....	32
Meddelelser.....	33
Eventuelt.....	34

Beslutningssag: Godkendelse af dagsorden

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Der var afbud fra Lisbeth Læssøe (C), der var ikke mødt stedfortræder.

Allan Berg Mortensen (Ø) ønsker punkt 9 til foretagelse.

Dagsordenen godkendt med ovenstående ændring .

Beslutningssag Budgetrevision pr. 31. august Børne- og Uddannelsesudvalget

Indledning

Som led i kommunens økonomistyring har Center for Dagtilbud og Skoler og Center Børn, unge og Familier i samarbejde med Center for Økonomi og Ejendomme udarbejdet budgetrevisionen pr. 31. august 2017 for Børne- og Uddannelsesudvalget.

Årets resultat er et merforbrug på 20.623.000 kr., hvilket medfører en samlet gæld på 50.489.000 kr. på Børne- og Uddannelsesudvalgets område.

Budget 2017 foreslås opjusteret med i alt 5.667.000 kr.

Mikkel Elkjær, leder af Økonomi Service, deltager under punktet.

Retsgrundlag

Principper for økonomistyring i Helsingør Kommune.

Relation til vision og tværgående politikker

Budgetproces 2017-2020 og Økonomisk Politik for Helsingør Kommune.

Sagsfremstilling

Budgetrevisionen pr. 31. august 2017 viser, at årets resultat er et samlet merforbrug på 20.623.000 kr. Det medfører en samlet gæld på 50.489.000 kr., fordelt med 54.351.000 kr. på det rammestyrede område og -3.862.000kr. på det ikke-rammestyrede område, jf. tabel 1.

Tabel 1. Budgetrevision for Børne- og Uddannelsesudvalget

1.000 kr.	Oprindeligt budget 2017	Korrigeret budget 2017	Forbrug pr. 31.8.2017	Forventet regnskab 2017	Overførsel fra 2016 til 2017	Forventet mer-/ mindre -forbrug*
Budgetområde:						
Rammestyret område:	1.052.914	1.030.829	761.192	1.085.180	29.866	54.351
Budgetområde 512 - Forebyggelse	48.046	48.407	30.393	48.029	102	-378
Budgetområde 513 - Skoler og fritidsområdet	597.291	574.395	433.184	610.369	22.893	35.974
Budgetområde 514 - UU-Øresund	9.653	9.517	8.289	9.517	136	0
Budgetområde 515 - Dagtilbud	189.512	191.497	132.010	195.480	4.356	3.983
Budgetområde 516 - Børne- og Ungerådgivningen	36.891	36.811	24.475	36.811	0	0
Budgetområde 517 - Udsatte børn	171.521	170.202	132.841	184.974	2.379	14.772
Ikke-rammestyret område:	5.994	5.800	3.776	1.938	0	-3.862
Budgetområde 514 - UU-Øresund	2.582	2.582	2.770	2.582	0	0
Budgetområde 517 - Udsatte børn	3.412	3.218	1.006	-644	0	-3.862
I alt	1.058.908	1.036.629	764.968	1.087.118	29.866	50.489

*Merforbrug/mindreindtægter angives +, mindreforbrug/merindtægter angives -

Særligt skolerne er udfordret af merforbrug. I årets resultat bygges yderligere 18.305.000 kr. på den samlede gæld. Det betyder, at gælden ved udgangen af 2017 vil være forøget til 41.863.000 kr. Merforbruget skyldes blandt andet, at skolerne ikke i tide har tilpasset kapaciteten til elevtalsudviklingen. Der har ligeledes ikke været tilstrækkelig fokus på lærernes undervisningstid. Herudover belaster merudgifter til specialelever skolernes økonomi.

Også myndighedsområdet for udsatte børn forventer et betydeligt merforbrug, der med udgangen af 2017 forventes at være 14.722.000 kr. Merforbruget skyldes særligt en stigning i udgiften til opholdssteder som følge af en stigning i antallet af helårsanbringelser.

Center for Dagtilbud og Skoler, Center for Børn, Unge og Familier og Center for Økonomi og Ejendomme foreslår en række justeringer på udvalgets budgetområder, som påvirker kommunens kasseholdning med i alt 6.488.000 kr., jf. tabel 2 nedenfor.

Tabel 2. Foreslåede justeringer til budget 2017 på Børne og Uddannelsesudvalgets budgetområder ekskl. budgetneutrale tillægsbevillinger

Beskrivelse af forslag til justering:	1.000 kr. Tillægsbevilling:
L/C Tandplejen, forbedret tandsundhed for de svageste	111
Kompensation for Specialelever	6.285
L/C Ordblindetest	15
L/C Ændring af Antimobbestrategi	35
L/C Udvidet obligatorisk sprogtilbud, Jordkloden	93
Regulering af Skoler elevtal pr. september 2017	-38
Regulering af Fritidsområdet børnetal juni 2017	-3.534
L/C Adgangskrav til erhvervsuddannelser, gymnasier m.v.	36
Regulering af Dagtilbud børnetal pr. juni 2017	3.485
I alt	6.488

De væsentligste foreslåede justeringer vedrører:

- Kompensation til skoler som følge af ekstraordinære udgifter til specialelever. Kompensationen omfatter Espergærde, Hellebæk og Hornbæk skole. Evt. kompensation for Helsingør og Snekkersten vil blive vurderet i forbindelse med regnskabsafslutningen.
- Regulering af Dag- og fritidsområdet på baggrund af børnetal juni 2017.

Herudover anbefales Lov- og Cirkulære-justeringer som følge af diverse lovændringer.

Det forventede regnskab og foreslåede justeringer for de enkelte totalrammer og uddybende bemærkninger fremgår af bilag 1.

Derudover foreslås udgiftsneutrale tillægsbevillinger på udvalgets budgetområder på i alt -821.000 kr. Disse er udspecificeret i bilag 1 og er indarbejdet i tillægsbevillingsoversigten i økonomiafsnittet.

Byrådet har i Den Økonomiske Politik besluttet, at Helsingør Kommune vil understøtte en overholdelse af Økonomaftalen med regeringen. Når det samlede forventede forbrug for 2017 er opgjort, vil Center for Økonomi og Ejendomme i samsagen til Økonomiudvalg og Byråd derfor komme med en anbefaling af, hvorvidt der er plads i økonomien til at efterkomme Børne- og Uddannelsesudvalgets ansøgninger om justeringer af budgettet.

Evt. afledte effekter af justeringerne i 2017 for budget 2018-2021 vil blive indarbejdet som tekniske korrektioner til Økonomiudvalgets og Byrådets 2. behandling af budget 2018-2021.

Økonomi/Personaleforhold

Budgetrevisionen medfører en samlet positiv tillægsbevilling på i alt 5.667.000 kr. på det rammestyrede område, jf. tabel 3.

Tabel 3. Tillægsbevillingsoversigt

1.000 kr.	Tillægsbevillinger finansieret af kassebeholdning	Udgiftsneutrale tillægsbevillinger	Tillægsbevillinger i alt
Budgetområde:			
Rammestyret område	6.488	-821	5.667
Budgetområde 512 - Forebyggelse	111	-258	-147
Budgetområde 513 - Skoler og fritidsområdet	2.856	-1.269	1.587
Budgetområde 514 - UU-Øresund	36	0	36
Budgetområde 515 - Dagtilbud	3.485	706	4.191
Budgetområde 516 - Børne- og Ungerådgivningen			
Budgetområde 517 - Udsatte børn			
I alt	6.488	-821	5.667

6.488.0000 kr. søges finansieret af kommunens kassebeholdning, og de resterende -821.000 kr. søges finansieret af udgiftsneutrale tillægsbevillinger.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

De enkelte fagudvalg behandler budgetrevisionen for deres budgetområder, inden Økonomiudvalget og Byrådet behandler den samlede budgetrevision for alle kommunens budgetområder henholdsvis den 23. og 30. oktober 2017.

INDSTILLING

Center for Økonomi og Ejendomme, Center for Dagtilbud og Skoler, Center for Børn, Unge og Familier samt Center for Job og Uddannelse indstiller,

at der ansøges om positive tillægsbevillinger på i alt 5.667.000 kr. til det rammestyrede område, jf. tabel 3.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Indstillingen godkendt.

Orienteringssag: Arbejdet med justering af skolernes budgettildelingsmodel

Indledning

Administrationen har igangsat et arbejde, hvor der ses på muligheder for at justere skolernes budgettildelingsmodel med henblik på at rette op på eventuelle skævheder i den nuværende model.

I denne sag orienteres udvalget om dette arbejde.

Retsgrundlag

Principper for økonomistyring i Helsingør Kommune.

Relation til vision og tværgående politikker

Sagen har ingen særskilt relation til vision og tværgående politikker.

Sagsfremstilling

Direktør Lars Rich gennemgår resultater af ny rapport fra VIVE samt skitserer den kommende proces.

Den foreløbigt planlagte proces er vist i tabel 1 nedenfor.

Tabel 1

Tids- og procesplan for justering af skolernes tildelingsmodel

BU= Børne- og Uddannelsesudvalget

12. oktober BU*	Orientering om VIVEs rapport og præsentation af tidsplan
Uge 2 BU*	Præsentation af forslag til modeller
uge 3	Modeller sendes i høring
Uge 3, 4, 5, 6	Høring i skolebestyrelser og drøftelse/udtalelse i MED
Uge (7) + 8	Tilretning af model på baggrund af høringssvar
Uge 11 (12. - 16. marts) BU*	Godkendelse af endelig model
1. januar 2019	Modellen træder i kraft

* Politiske møder ikke endeligt fastlagt for 2018

Undervejs i processen pågår løbende dialog med skoleledere og skolebestyrelser.

Økonomi/Personaleforhold

Sagen har ikke afledte konsekvenser for økonomi og personaleforhold.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Sagen giver ikke anledning til særskilt kommunikation/høring.

INDSTILLING

Center for Økonomi og Ejendomme indstiller,

at orientering foretages.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Beslutningssag: Indhold og proces for masterplan for dagtilbudsområdet

Indledning

I budgetaftalen for 2017 blev det besluttet at iværksætte en analyse af dagtilbudsområdet i Helsingør Kommune.

Dagtilbud af høj kvalitet har afgørende betydning for børns trivsel, læring og udvikling. Derfor skal vi med analysen sikre, at området også fremadrettet vil være præget af bæredygtighed, høj kvalitet, udvikling og fleksibilitet.

Samtidig skal analysen give et samlet overblik over dagtilbudsområdet, opstille en vision og komme med forslag til fremtidig struktur for området. Herved kan fremtidige beslutninger i højere grad træffes langsigtet og strategisk.

I første del af 2017 er der som led i analysen udarbejdet en kortlægning af dagtilbudsområdet (vedlagt). Kortlægningen viser en række baggrundsdata, der skaber et samlet billede af dagtilbudsområdets situation, som den ser ud lige nu. Oplysninger om normering, åbningstider, kvalitet, forældresamarbejde og kapacitet indgår blandt andet i kortlægningen.

På baggrund af kortlægningen skal Børne- og Uddannelsesudvalget nu igangsætte udarbejdelsen af en masterplan for dagtilbudsområdet. Nedenfor præsenteres forslag til masterplanens indhold og proces.

I tillæg til udarbejdelsen af masterplanen vil der i efteråret blive udrullet et nyt kvalitetskoncept i alle kommunale og selvejende dagtilbud. Konceptet er kort berørt i kortlægningen og består af en definition af kvalitet, systematisk brug af data, observationer af hver enkel børnegruppe og efterfølgende opfølgning og kompetenceudvikling.

Retsgrundlag

Dagtilbudsloven

Relation til vision og tværgående politikker

Det fremgår af Center for Dagtilbud og Skolers strategikort, at Center for Dagtilbud og Skoler, som led i at nå Helsingør Kommunes mål om at tiltrække 800 nye børnefamilier, skal gennemføre en analyse af dagområdet (masterplan). Masterplanen er en del af denne leverance.

Sagsfremstilling

Masterplanen skal sikre, at vi fremadrettet har den nødvendige kapacitet og ønskede kvalitet i vores dagtilbud. Nedenfor fremgår en nærmere beskrivelse med forslag til masterplanens indhold og proces.

1. Masterplanens elementer

Af kommissoriet for analysen af dagtilbudsområdet (vedlagt) fremgår, at masterplanen skal indeholde følgende elementer:

- En sammenhængende vision for dagtilbudsområdet i kommunen
- Forslag til en fremtidig struktur for dagtilbuddene, der understøtter visionen, herunder også administration og ledelse
Forslag til plan der beskriver, hvorledes distrikternes dagtilbud skal udvikles de kommende 10 år: hvilke skal tilpasses, hvilke skal sammenlægges, hvilke skal nedlægges og skal der bygges nyt?

- Åbningstid og lukkedage – også i forhold til SFO/Klub (fritidstilbud)

Forslag til åbningstid der tilgodeser forældrenes behov for fleksibilitet samt de enkelte distrikters særlige forhold

Kortlægningen har endvidere givet anledning til følgende elementer, som ligeledes vil behandles i masterplanen:

- Ny måde at opgøre, hvor mange børn der er plads til i de enkelte dagtilbud

Af kortlægningen fremgår, at den nuværende anvendelse af børnekvadratmeterbegrebet til at afklare, hvor mange børn der kan gå i et dagtilbud, ikke er en tidssvarende metode. Derfor vil der blive udarbejdet en ny metode til at afklare, hvor mange børn der kan gå i et dagtilbud, der blandt andet tager bedre højde for muligheden for at udnytte rummene, arbejde med børnene i mindre grupper og antallet af børn i de enkelte rum.

- En ændret og mere differentieret ledelsestildeling

For at understøtte driften af de mindre dagtilbud er alle dagtilbud siden januar 2017 blevet ligestillet i tildelingen til ledelsestid. Men da dagtilbuddene varierer i størrelsen, kan der være et spænd i den ledelsesmæssige opgave. Spændet øges yderligere i de dagtilbud, der blev organisatorisk sammenlagt i 2015, idet ledelsesopgaven her er fysisk opdelt på to huse. Derfor vil der i masterplanen blive set på en ændret og mere differentieret ledelsestildeling.

- Organisering af det tværfaglige samarbejde

Af kortlægningen fremgår en oversigt over de forskellige former for tværfagligt samarbejde, der er på dagområdet. Oversigten viser en bred palet af tilbud. I masterplanen vil der ske overvejelser om, hvorvidt den organisatoriske placering af de enkelte støtteforanstaltninger er hensigtsmæssigt placeret, i forhold til at understøtte en helhedsorienteret indsats.

Endvidere kan Center for Dagtilbud og Skoler pege på to relevante emner, som Børne- og Uddannelsesudvalget også kan vælge at medtage i masterplanen, men som også kan behandles i andre sammenhænge særskilt:

- Indførelse af sprogvurdering ved 2 års alderen

Ifølge kortlægningen placerer resultaterne af sprogvurderingerne for Helsingør Kommunes 3- og 5-årige sig gennemsnitligt for de 3-årige i forhold til andre kommuner, mens det for de 5-årige vurderes at ligge lidt i under gennemsnittet. Ifølge kortlægningen har langt de fleste tosprogede børn, der har behov for en særlig indsats ved treårs alderen, fortsat brug for en særlig indsats ved femårs alderen. Mange (særligt tosprogede) børn har således sproglige udfordringer ved skolestart. Ny lovgivning gør det muligt at flytte sprogvurderingen fra 3 års alderen til 2 års alderen. Der kan i masterplanen beskrives en model for, hvordan dette kan gøres i praksis, således at sprogstimuleringen som følge af sprogvurderingen kan starte tidligere.

- Placering af sprogstimuleringstilbuddet Jordkloden

Ifølge dagtilbudsloven skal børn, der ikke er indmeldt i et dagtilbud, og som på baggrund af sprogvurdering vurderes at have behov for sprogstimulering, optages i et sprogstimuleringstilbud 30 timer om ugen. Helsingør Kommunes sprogstimuleringstilbud er Jordkloden. I masterplanen kan der ske overvejelser om, hvorvidt sprogstimuleringstilbuddet fremadrettet skal placeres som en del af kommunens dagtilbud.

- Mere uddannet personale i dagtilbuddene

I Helsingør Kommune er der en målsætning om, at andelen af pædagoger på sigt skal være 70 % i alle kommunens dagtilbud. Kortlægningen viser, at der siden 2013 er sket en svag stigning i andelen af pædagoger i kommunens dagtilbud. I 2016 var der i gennemsnit 57 % pædagoger. Der er dog stor spredning på andelen af pædagoger, når der ses på de enkelte dagtilbud. I masterplanen kan det undersøges, hvordan indsatsen for at få mere uddannet personale i dagtilbuddene kan styrkes yderligere.

2. Proces og tidsplan

Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Økonomi og Ejendomme udarbejder masterplanen for dagtilbudsområdet. Masterplanen vil løbende blive drøftet i styregruppen.

Masterplanen vil blive forelagt Børne- og Uddannelsesudvalget i april 2018, med henblik på at resultaterne fra masterplanen kan indgå i budgetprocessen for budget 2019-2022.

Økonomi/Personaleforhold

Eventuelt afledte konsekvenser for økonomi og personaleforhold vil fremgå i forbindelse med præsentationen af masterplanen.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Dagtilbuddene og C-MED er repræsenteret i daganalysens styregruppe og vil dermed løbende blive inddraget i udarbejdelsen af masterplanen.

Andre relevante parter vil blive inddraget løbende som del af arbejdet med masterplanen.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Økonomi og Ejendomme indstiller,

1. **at** udvalget godkender, at der udarbejdes en masterplan for dagtilbudsområdet med udgangspunkt i ovenstående indholds- og procesbeskrivelse.
2. **at** udvalget beslutter, hvilke indholdselementer der skal indgå som del af masterplanen.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 14-09-2017

Fraværende: Henrik Møller (A).

Sagen udsat til næste møde.

Supplerende sagsfremstilling

I sagsfremstillingen bedes Børne- og Uddannelsesudvalget blandt andet tage stilling til, hvorvidt emnet om "indførelse af sprogvurdering ved 2 års alderen" skal indgå i masterplanen. På budgetforhandlingsseminaret den 20.-21. september 2017 har Byrådet indgået en budgetaftale for 2018-2021. Heraf fremgår, at parterne er enige om at sprogvurdere børn fra 2 år, og at styrke den sproglige indsats i dagtilbuddene. Emnet sprogvurdering er således allerede behandlet i forbindelse med budgetforhandlingsseminaret, og udvalget bedes derfor se bort fra dette punkt.

Endvidere beskrives det i sagsfremstillingen, at emnet "en ændret og mere differentieret ledelsestildeling" vil indgå i masterplanen. Det fremgår af aftaleteksten fra budgetforhandlingsseminaret, at "parterne enige om at give en ekstra tildeling til ledelse i de store dagtilbud". Endvidere vil tildelingsmodellen blive evalueret i foråret 2018. Udvalget bedes derfor også se bort fra dette punkt.

I budgetaftalen for 2018-2021 er der desuden afsat midler fra 2019 og frem til styrkelse af dagtilbuddenes læringsmiljøer både udendørs og indendørs. Videre vil der i hele 2018 blive arbejdet med masterplanens punkt om en ny måde at opføre, hvor mange børn der kan være i et dagtilbud.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Allan Berg Mortensen (Ø) fremsatte følgende ændringsforslag:

Dot 1 og 2 udgår af afsnit 1 *Masterplanens elementer*.

For forslaget stemte Allan Berg Mortensen (Ø).

Et flertal, Gitte Kondrup (A), Henrik Møller (A), Christian Holm Donatzky (B), Freja Södergran (O) og Mette Lene Jensen (V), stemte imod forslaget.

Forslaget bortfaldt.

Indstillingen godkendt.

Orienteringssag: Analyse af specialtilbud på skoleområdet

Indledning

I forbindelse med sag om organisering af Helsingør Kommunes behandlingsskole den 30. maj 2016 bad Børne- og Uddannelsesudvalget om, at organiseringen af specialtilbuddene i kommunen generelt afdækkes.

På baggrund af dette har Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Økonomi og Ejendomme:

- Udarbejdet en samlet beskrivelse af specialtilbuddene på skoleområdet
- Undersøgt det faglige og pædagogiske samspil mellem specialtilbuddene og almenområdet
- Afdækket udfordringer i forhold til struktur, organisering og ressourceanvendelse på området
- Udarbejdet forslag til strategiske mål for området samt anbefalinger til fremtidige indsatser

Efter at udkast til analysen blev præsenteret på møde i Børne- og Uddannelsesudvalget den 14. august 2017, fremlægges nu den endelige analyse.

Sagen skal ses i sammenhæng med beslutningssagen "Plan for inkluderende læringsmiljøer for børn og unge i Helsingør Kommune", hvor det indstilles, at anbefalingerne fra begge sager sendes i høring.

Retsgrundlag

Ifølge undervisningsministeriet skal elevers udvikling og læring så vidt muligt finde sted i den almindelige undervisning.

Ifølge folkeskoleloven § 20, stk. 2. påhviler det Byrådet at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. § 3, stk. 2. hvor det hedder, at børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler.

Relation til vision og tværgående politikker

Analysen har sammenhæng med Helsingør Kommunes målsætninger om livslang læring og tidlig indsats. Kommunen tilbyder lærings- og udviklingsfællesskaber for alle børn, som øger børn og unges trivsel.

Sagsfremstilling

Som afsæt for arbejdet med indsatsområder og dertilhørende anbefalinger har administrationen udarbejdet følgende strategiske mål for specialområdet:

- a) styrke almenområdet så meget som mulig i sammenhæng med specialområdet til gavn for alle børn.
- b) styrke fokus på elevens trivsel og faglige progression i løbet af skolegangen samt i alle overgange herunder overgangen til ungdomsuddannelser.

1. Overordnede anbefalinger og indsatser

På baggrund af ovenstående mål anbefales det, at den videre udvikling af specialområdet i Helsingør Kommune tager udgangspunkt i fire indsatser. Indsatserne beskriver, hvad der skal til for at nå målene.

De fire indsatser er:

- 1.1 Sammenhæng mellem almen- og specialområdet
- 1.2 Samlet plan for udskolingsforløb og overgange
- 1.3 Fælles servicestandarder og ensartethed i visitation
- 1.4 Styrket økonomistyring ift. behandlingstilbud uden for kommunen

Ad 1.1 Organisering der understøtter sammenhæng mellem almen- og specialområdet

Analysen viser, at der ofte er stor forskel på den specialpædagogiske indsats børn med særlige behov modtager afhængigt af, om de er inkluderet i almenområdet eller er visiteret til et specialtilbud.

For at minimere skellet mellem almen- og specialområdet kan en vej være, at der oprettes en række mindre indgribende specialtilbud i sammenhæng med almenområdet.

Administrationen anbefaler, at Helsingør Kommune igangsætter forsøg med mere fleksible og graduerede specialtilbud i tilknytning til almenområdet inden for følgende funktionsvanskeligheder:

- autismespektrum-forstyrrelser
- generelle indlæringsvanskeligheder
- læse- skrivevanskeligheder (ordblindhed)

Ad 1.2 Samlet plan for udskolingsforløb og overgange

Landsdækkende statistik samt opgørelser i Helsingør Kommune viser, at andelen af elever inkluderet i almenmiljøet falder henover skoleforløbet. Samtidig viser opgørelser fra psykiatrien, at antallet af unge, der får en eller flere diagnoser er stigende.

Denne tendens kræver en særlig opmærksomhed på udskolingsforløb og overgange til ungdomsuddannelserne, da de unge med særlige behov har øget risiko for at falde ud af skole- og uddannelsessystemet.

Administrationen anbefaler, at der udarbejdes en plan for udskolingsforløb og overgange til ungdomsuddannelser for børn og unge med særlige behov.

Ad 1.3 Fælles servicestandarder og ensartethed i visitation

Deloitte's analyse af skolernes økonomi har vist, at der i dag er forskel mellem distriktsskolerne på indsatser, serviceniveauer og omkostninger til arbejdet med inklusionsfremmende indsatser, specialundervisning og udgifter til specialtilbud.

Administrationen anbefaler, at der for at sikre ensartethed og lige vilkår for alle børn i kommunen, udarbejdes et udkast til servicestandarder for inklusionsindsatser og specialundervisning på almenområdet med henblik på politisk godkendelse.

I forbindelse med dette punkt anbefaler administrationen også, at der gennemføres en undersøgelse af kommunens fritidstilbud til børn og unge med særlige behov med henblik på at sikre, at kommunen har en ensartet åbningstid i specialfritidstilbuddene og de almene fritidstilbud.

Tilsyn med inkluderende læringsmiljøer, specialundervisning i almenmiljøet og specialtilbuddene vil indgå som et element i arbejdet med fremadrettet at sikre ensartede serviceniveauer.

Ad 1.4 Styrket økonomistyring ift. behandlingstilbud uden for kommunen

Da Familierådgivningen i Center for Børn, Unge og Familier i budgetnotat vedrørende "Budgetområde 517 Udsatte Børn" beskriver et stigende antal anbringelser og børn og unge med komplekse vanskeligheder anbefaler administrationen, at der foretages en afdækning af, om ressourcerne til behandlingstilbud og anbragte børns skoletilbud uden for kommunen anvendes hensigtsmæssigt.

Økonomi/Personaleforhold

Sagen har ikke afledte konsekvenser for økonomi og personaleforhold.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Sagen giver ikke anledning til særskilt kommunikation/høring.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler indstiller,

at orientering foretages.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Beslutningssag: Mål og indsatser for inkluderende læringsmiljøer og specialområdet

Indledning

På baggrund af VIVE's evaluering af inklusionsindsatserne i dagtilbud og skoler i Helsingør Kommune besluttede Byrådet den 24. april 2017, at der skulle udarbejdes "Plan for inkluderende læringsmiljøer for børn og unge i Helsingør Kommune". Samtidig bad Børne- og Uddannelsesudvalget den 30. maj 2016 om, at organiseringen af specialtilbuddene i kommunen generelt afdækkes. (Se sagen "Analyse af specialtilbud på skoleområdet").

Børne- og Uddannelsesudvalget skal i denne sag beslutte, om anbefalingerne fra "Analysen af specialtilbud på skoleområdet" og fra "Plan for inkluderende læringsmiljøer for børn og unge – mål og indsatser i Helsingør Kommune" skal sendes i høring.

Retsgrundlag

Ifølge undervisningsministeriet skal elevers udvikling og læring så vidt muligt finde sted i den almindelige undervisning.

Ifølge folkeskoleloven § 20 Stk. 2. påhviler det Byrådet at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, jf. § 3, stk. 2. hvor det hedder, at børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i specialklasser og specialskoler.

Relation til vision og tværgående politikker

Sagen har sammenhæng med Helsingør Kommunes målsætninger om livslang læring og tidlig indsats. Kommunen tilbyder lærings- og udviklingsfællesskaber for alle børn, som øger børn og unges trivsel.

Sagsfremstilling

VIVE (Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd) – udarbejdede på baggrund af evalueringen af Helsingør Kommunes inklusionsindsatser en række anbefalinger, som dannede grundlaget for de mål og fremtidige indsatser i arbejdet med inkluderende læringsmiljøer, som blev besluttet af Byrådet den 24. april.

Målene og anbefalingerne i Analysen af specialtilbud på skoleområdet har sammenhæng med almenområdets fokus på inkluderende læringsmiljøer, da kriterierne for visitation til et specialtilbud ikke er objektive, men altid beror på en individuel vurdering af barnets særlige behov og den kontekst barnet indgår i. Center for Dagtilbud og Skoler indstiller derfor, at mål og anbefalinger behandles samlet og sendes i høring samlet.

1. Mål

Byrådet har besluttet, at de overordnede mål med inkluderende læringsmiljøer for børn og unge i Helsingør Kommune er:

- at styrke dialog og samarbejde blandt professionelle og forældre på børne- og ungeområdet
- at styrke de professionelles kompetencer og vores evalueringskultur
- at styrke den tidlige forebyggende indsats
- at styrke børnenes læring, faglighed og trivsel som forudsætning for inklusion

Forslag til mål for udviklingen af specialområdet i Helsingør Kommunes skoler er (jf. sagen Analyse af specialtilbud på skoleområdet):

- at styrke almenområdet så meget som mulig i sammenhæng med specialområdet til gavn for alle børn
- at styrke fokus på elevens trivsel og faglige progression i løbet af skolegangen samt i alle overgange herunder overgangen til ungdomsuddannelser

2. Anbefalinger

Byrådet har allerede besluttet følgende indsatsområder i "Plan for inkluderende læringsmiljøer for børn og unge – mål og indsatser i Helsingør Kommune":

1. Fælles sprog og ensartede tilgange
2. Overgange
3. Elevfravær
4. Kompetencer og videndeling i en ny organisering
5. Strategier og værktøjer som understøtter arbejdet med inkluderende læringsmiljøer

Med udgangspunkt i disse indsatser og i analysen for specialområdet har Center for Dagtilbud og Skoler samlet set følgende anbefalinger til styrkelse af inkluderende læringsmiljøer og specialområdet i Helsingør Kommune:

A. Sammenhæng mellem almen- og specialområdet

Skolerne minimerer skellet mellem almen- og specialområdet ved, at oprette en række mindre indgribende specialtilbud i sammenhæng med almenområdet.

B. Fælles servicestandarder og ensartethed i visitation

For at sikre ensartethed og lige vilkår for alle børn i kommunen, udarbejder skolerne og Center for Dagtilbud og Skoler servicestandarder for inklusionsindsatser, specialundervisning og specialfritidstilbud.

Åbningstid i specialfritidstilbuddene undersøges af Center for Dagtilbud og Skoler.

Center for Dagtilbud og Skolers tilsyn med specialtilbuddene skal organiseres på en måde, så de er med til at sikre ensartede serviceniveauer.

C. Styrkede overgange

Fra sundhedsplejerske til dagtilbud:

Sundhedsplejen og Børnehuset Troldehøj afprøver et mere integreret samarbejde mellem sundhedsplejersker og dagtilbud i boligområdet Nøjsomhed med henblik på at sikre en tidlig og forebyggende indsats.

Fra dagtilbud til skole:

Center for Dagtilbud og Skoler introducerer i skoleåret 2017/2018 en ny fælles procedure for, hvordan medarbejderne på området skal samarbejde om børns overgang fra dagtilbud til skole herunder en særskilt proces for børn med særlige behov.

Fra skole til ungdomsuddannelse:

En arbejdsgruppe nedsat af Center for Dagtilbud og Skoler udarbejder en plan for udskolingsforløb og overgange til ungdomsuddannelser for børn og unge med særlige behov.

D. Fælles sprog og ensartede tilgange

Den løsningsfokuserende tilgang (LØFT), hvor der tages udgangspunkt i barnets styrker og ressourcer, fastholdes i alle enheder som mindset og metode i alt arbejde med inklusion og specialområdet.

E. Elevfravær

Center for Dagtilbud og Skoler udarbejder en fælles procedure til kommunens skoler og medarbejderne i Center for Børn, Unge og Familier med beskrivelse af myndighedsopgaven, handleanvisninger og ansvarsfordeling ifm. elevfravær.

F. Kompetencer og videndeling i en ny organisering

Vedr. inklusionsvejledere:

Inklusionsvejlederne indgår i det daglige arbejde med inkluderende læringsmiljøer i dagtilbud og skoler.

Ledelsen i dagtilbud og skoler kan i forbindelse med fordeling af opgaver fortsat beslutte at bevare inklusionsvejledernes funktion og rolle.

Vedr. kompetencecentre:

De nuværende kompetencecentre på specialområdet fastholdes og skal fortsat kunne stille faglig viden til rådighed.

Center for Dagtilbud og Skoler videreudvikler og omdanner deres rolle i takt med evt. udrulning af den anbefalede organisering af mindre indgribende tilbud på specialområdet.

Ved at trække den specialpædagogiske og specialfaglige viden tættere på almenområdet vil der via faglige netværk og samarbejde kunne være et flow af viden mellem de to områder.

G. Strategier og værktøjer som understøtter arbejdet med inkluderende læringsmiljøer

Følgende metoder og tilgange bevares i det videre arbejde med inkluderende læringsmiljøer:

- Tværfagligt Forum
- Børnelinealen
- LØFT samt fokus på læring og progression danner rammen i alle indstillinger mm

Værktøjet FamilieDialog evalueres ved udgangen af 2017. Anbefalinger i forhold til dette afventer denne evaluering.

H. Styrket økonomistyring ift. behandlingstilbud uden for kommunen

Center for Dagtilbud og Skoler og Familierådgivningen afdækker, om ressourcerne til behandlingstilbud og anbragte børns skoletilbud uden for kommunen anvendes hensigtsmæssigt.

Økonomi/Personaleforhold

Sagen har ikke i sig selv afledte konsekvenser for økonomi og personaleforhold.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Anbefalingerne i *"Plan for Inkluderende læringsmiljøer for børn og unge – mål og indsatser i Helsingør Kommune"* og *"Analyse af specialtilbud på skoleområdet"* sendes i høring i handicaprådet, bestyrelser i dagtilbud og skoler samt til drøftelse i MED i perioden fra mandag den 23. oktober til fredag den 24. november.

Sagen genoptages i Børne- og Uddannelsesudvalget den 7. december 2017.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler indstiller,

at de samlede anbefalinger for inkluderende læringsmiljøer og specialområdet sendes i høring.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Indstillingen godkendt.

Beslutningssag: Midlertidig overbelægning i Tikøb Dagtilbud

Indledning

Tikøb Dagtilbud har ansøgt Center for Dagtilbud og Skoler om dispensation til midlertidig overbelægning i en periode på fire måneder fra 1. januar til 1. maj 2018 (ansøgning vedlagt). Dette med henblik på at kunne imødekomme efterspørgslen efter dagtilbudspladser i Tikøb.

Udvalget skal beslutte, om Tikøb Dagtilbuds ansøgning om midlertidig overbelægning skal imødekommes. Samtidig skal udvalget tage stilling til, hvorvidt der skal være tale om en engangsdispensation, eller om Center for Dagtilbud og Skole skal gives tilladelse til fremadrettet at kunne give dispensation til overbelægning i Tikøb Dagtilbud i en begrænset periode, når der er behov.

Retsgrundlag

Dagtilbudslovens § 23, hvorefter alle børn indtil skolestart har adgang til at blive optaget i et dagtilbud inden for kommunegrænsen.

Relation til vision og tværgående politikker

Sagen har relation til Helsingør Kommunes mål om at tiltrække 800 nye børnefamilier.

Sagsfremstilling

Tikøb Dagtilbud er en del af Tikøb Familiehus - et integreret dag-, fritids- og skoletilbud for børn fra 0-14 år. I dagtilbuddet er der p.t. 45 pladser, herunder 13 i vuggestuen og 32 i børnehaven.

Der er stigende efterspørgsel efter pladser i Tikøb Dagtilbud, hvor der p.t. står 18 børn på venteliste frem mod 1. februar 2018. Det skyldes dels, at der har været et antal tilflyttere til området, herunder pendlerfamilier, dels at der de seneste to år er lukket to private pasningsordninger i området. Da der heller ikke er ledige pladser i Hornbæk og kun få ledige pladser i Espergærde, oplever Tikøb Dagtilbud, at forældrene i stedet søger dagtilbudspladser i nabokommunerne. Dette fremmer sandsynligheden for, at de også på sigt vælger et skoletilbud i nabokommunen i stedet for skolen i Tikøb, hvilket er med til at svække skolen og lokalmiljøet.

Med henblik på at skabe flere pladser, så en del af børnene fra ventelisten kan få plads i Tikøb Dagtilbud frem mod store skiftedag 1. maj, har Tikøb Dagtilbud søgt om dispensation til midlertidig overbelægning på 7 vuggestuebørn og 4 børnehalebørn i fire måneder fra 1. januar til 1. maj 2018. Dermed vil der i Tikøb Dagtilbud i alt være plads til 20 vuggestuebørn og 36 børnehalebørn.

Tikøb Dagtilbud vil gøre plads til de ekstra børn ved at omorganisere børnegrupperne i vuggestuen og børnehave, samt ved at inddrage SFO-lokalerne til førskolegruppen. Dermed vil der blive en børnegruppe med 12 børn i 0-2 års alderen i det nuværende vuggestuelokale, to andre børnegrupper med 12-14 børn fra 2-4 år i de nuværende børnehavelokaler og en førskolegruppe bestående af 16 børn i det nuværende SFO-lokale. Tikøb Dagtilbud er opmærksom på, at børnene under tre år skal have vuggestuenormering, selvom de går på en stue med børnehalebørn. I løbet af dagen vil Tikøb Dagtilbud arbejde med at opdele børnene i mindre grupper med de 2-3 årige sammen og 3-4 årige sammen.

Førskolegruppen vil kunne bruge hele SFO'en om formiddagen, og om eftermiddagen kan de overtage den stue, som 3. klasserne hidtil har brugt. 3. klassens børn vil i de fire måneder kunne bruge klubbens og skolens lokaler. Børnene kender lokalerne, og det forventes derfor ikke at medføre et betydeligt skift for børnene.

Efter store skiftedag 1. maj vil Tikøb Dagtilbud gå tilbage til deres nuværende børnetal og dermed ikke længere have overbelægning.

Det er administrationens vurdering, at den midlertidige udnyttelse af pladsen i SFO-lokalerne, er en forsvarlig og fleksibel løsning i forhold til at skabe flere pladser og understøtte lokalmiljøet i Tikøb. Herunder hæfter administrationen sig ved, at der er bred opbakning fra både forældrebestyrelsen og A-MED.

Med henblik på at skabe fleksibilitet i Tikøb Dagtilbud fremadrettet, foreslås det, at Center for Dagtilbud og Skole gives tilladelse til fremadrettet at kunne give Tikøb Dagtilbud dispensation til overbelægning ud fra den skitserede model i en begrænset periode. Det foreslås, at Center for Dagtilbud og Skoler vil kunne give tilladelse til overbelægning på op til 15 børn, heraf maksimalt 7 vuggestuebørn.

Økonomi/Personaleforhold

Hvis Tikøb Dagtilbud får tilladelse til midlertidig overbelægning, vil pengene følge med børnene, så Tikøb Dagtilbuds budget bliver forøget.

Center for Økonomi og Ejendomme råder over inventar som et puslebord, borde og stole til de ekstra børn, som vil kunne anvendes af Tikøb Dagtilbud.

Tikøb Dagtilbud vurderer på den baggrund, at de inden for det øgede budget vil kunne rumme de ekstra børn. Indsatsen er derfor udgiftsneutral for Helsingør Kommune.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Ansøgningen om midlertidig overbelægning er sendt fra dagtilbuddets ledelse samt forældrebestyrelsen. Vedlagt er endvidere en udtalelse fra A-MED.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Økonomi og Ejendomme indstiller,

1. **at** der gives dispensation til midlertidig overbelægning i Tikøb Dagtilbud fra 1. januar til store skiftedag 1. maj 2018.
2. **at** Center for Dagtilbud og Skoler gives tilladelse til fremadrettet at kunne give dispensation til overbelægning i Tikøb Dagtilbud på op til 15 børn, heraf maksimalt 7 vuggestuebørn. Overbelægningen skal ske ud fra ovenfor skitserede model i begrænsede perioder, når der opstår behov.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Ad 1: Indstillingen godkendt.

Ad 2:

Christian Holm Donatzky (B), Freja Södergran (O) og Allan Berg Mortensen (Ø) stemte imod indstillingen.

Gitte Kondrup (A), Henrik Møller (A) og Mette Lene Jensen (V) undlod at stemme.

Indstillingen blev ikke godkendt.

Beslutningssag: Opfølgning på mål for det kriminalitetsforebyggende arbejde

Indledning

Børne- og Uddannelsesudvalget besluttede i 2016, at kommunen fremover skal følge udviklingen i 6 mål for det kriminalitetsforebyggende arbejde. Det blev oprindeligt besluttet, at der hvert år skal følges op på målene i maj/juni måned.

Da alle tal, der indgår i målene, først ligger klar i august, orienteres der først nu om udviklingen. Endvidere er det konstateret, at de tal, der anvendes til Mål 6: "Antallet af børn og unge med et aktivt fritidsliv skal stige", ikke kan anvendes til at følge udviklingen i antal børn. Tallene viser antal aktiviteter, som børn og unge deltager i, og ikke som først antaget antal børn som deltager i en fritidsaktivitet.

Udvalget skal beslutte, hvorvidt vi fortsat skal følge udviklingen med de tal vi har og med en ændring i Mål 6, eller om målet skal bortfalde.

Retsgrundlag

Serviceoven §§ 19 og 49a. Retsplejeloven § 115.

Relation til vision og tværgående politikker

Punktet relaterer til Vision 2020 om Tidlig indsats og Børne- og Ungepolitikens tema om kriminalitetsforebyggelse.

Sagsfremstilling

Børne- og Uddannelsesudvalget har besluttet, at vi skal følge udviklingen i de 6 mål, som fremgår af nedenstående skema:

1. Opfølgning på mål for det kriminalitetsforebyggende arbejde

Mål	Udgangsmåling	2017	Opfyldt
Mål 1: Antallet af unge som holder sig ude af kriminalitet skal stige.	2015: Antal mistænkte/sigtede personer: 10-14 årige: 27 (0,66%) 15-17 årige: 60 (2,38%)	2016: Antal mistænkte/sigtede personer: 10-14 årige: 13 (0,32%) 15-17 årige: 51 (2,04%)	Målet opfyldt. Antallet af mistænkte/sigtede personer er faldet.
Mål 2: Andelen af elever i skolerne som passer deres skolegang skal stige.	2014/2015: Samlet fravær 6,1 % - heraf ulovligt fravær 1,5 %.	2015/2016: Samlet fravær 6,8 % - heraf ulovligt fravær 1,8 %.	Målet er ikke opfyldt. Det samlede fravær og ulovligt fravær er steget.
Mål 3: Andelen af elever i 8. klasse, som udskyder deres debut med at ryge og drikke, skal stige	2016/2017: Andelen af elever som svarer nej til "ryger du cigaretter?" er 79 % (landsplan 89 %).	Der er kommet ny opgørelse og dermed ny udgangsmåling.	Det kan i år ikke afgøres om målet er opfyldt.
	Andelen af elever som svarer "Nej" på spørgsmålet: "Har du prøvet at været fuld" er 36 % (landsplan 52 %).		
Mål 4: Andelen af 20-årige som er i ordinær uddannelse skal stige	Andelen af elever på årgang 1995 som er færdig med uddannelse eller er i gang primo 2016 er 76 %.	Andelen af elever på årgang 1996 som er færdig med uddannelse eller er i gang primo 2017 er 75 %.	Målet er ikke opfyldt. Andelen er faldet med 1 procentpoint.

Mål 5: Andelen af uddannelsesparate i 9. klasse skal stige	Andelen af elever som vurderes uddannelsesparate i marts 2017 er 77 %.	Der er kommet ny opgørelse og dermed ny udgangsmåling.	Det kan i år ikke afgøres om målet er opfyldt.
Mål 6: Antallet af børn og unge med et aktivt fritidsliv skal stige	Antallet af registrerede aktiviteter er i 2016 10.945.	Antallet af registrerede aktiviteter er i 2017 11.166.	Det kan ikke afgøres om målet er opfyldt/ikke opfyldt.
			Antallet af registrerede aktiviteter er steget med 221.

Det fremgår af skemaet, at målet vedr. antallet af unge, som holder sig ude af kriminalitet, skal stige, er opfyldt. Målet om, at andelen af elever i skolerne som passer deres skole, skal stige, er ikke opfyldt, idet det målte fravær er steget. Endvidere kan det konstateres, at Mål 4 om, at andelen af 20-årige, som er i ordinær uddannelse, skal stige, ikke opfyldes, idet andelen er faldet med 1 procentpoint. Mål 3 vedrørende alkohol og rygning og Mål 5 vedrørende uddannelsesparate kan i år ikke måles, fordi der er indført nye opgørelsesmetoder.

Det er nævnt i indledningen, at tallene vedrørende børn og unges fritidsaktiviteter ikke kan anvendes til at afgøre om Mål 6 er opfyldt/ikke opfyldt. Det skyldes at de registrerede tal viser det samlede antal aktiviteter målgruppen deltager i, og ikke som først antaget, antal børn og unge som deltager i fritidsaktiviteter. Hvis det ønskes at vi skal følge de tal, vi har vedrørende børn og unges deltagelse i fritidsaktiviteter, kan Mål 6 omformuleres til: "Antallet af fritidsaktiviteter som børn og unge deltager i skal stige".

Der følges op Mål 2 vedr. skoleelevernes fravær sammen med Center for Dagtilbud og Skoler og på Mål 4 vedrørende 20 årige som er i ordinær uddannelse, sammen med UU-Øresund og Center for Dagtilbud og Skoler.

Økonomi/Personaleforhold

Sagen har ikke afledte konsekvenser for økonomi og personaleforhold.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Sagen giver ikke anledning til særskilt kommunikation/høring.

INDSTILLING

Center for Børn, Unge og Familier indstiller,

at udvalget beslutter, om Mål 6 skal omformuleres til: "Antallet af fritidsaktiviteter som børn og unge deltager i skal stige" og at udviklingen følges - eller om Mål 6 skal udgå.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Udvalget vedtog, at

- det i mål 4 præciseres, at det er ungdomsuddannelser i kolonne 2 og 3.
- mål 6 ændres til "Andelen af 8. klasses elever der udøver fysisk aktivitet".

Orienteringssag: Proces for forældreinvolvering i skolerne

Indledning

Da skolestrukturen i Helsingør Kommune blev omlagt i 2012, blev der udarbejdet en evaluering af den nye struktur. På baggrund af evalueringen vedtog Børne- og Uddannelsesudvalget den 8. juni 2015 en række anbefalinger for det videre arbejde med den nye skolestruktur.

To af anbefalingerne er, at Center for Dagtilbud og Skoler skal undersøge, hvad kommunens forældre gerne vil have indflydelse på, og hvordan de ønsker at blive inddraget. På baggrund af forældreundersøgelsen skal der iværksættes lokale tiltag, som kan understøtte forældrenes indflydelse.

Igangsættelsen af forældreinvolveringsprocessen har afventet, at den nye organisering med indskolings- og udskolingsafdelinger er blevet implementeret i flere skoledistrikter fra henholdsvis skoleåret 2016/2017 og 2017/2018.

Udvalget orienteres i denne sag om, at Center for Dagtilbud og Skoler igangsætter en proces med at inddrage forældrebestyrelserne i at tilrettelægge en forældreundersøgelse. Undersøgelsen skal resultere i forslag til lokale tiltag, som skolerne kan iværksætte efterfølgende.

Udvalget vil blive forelagt resultaterne af undersøgelsen og proces for implementering af lokale tiltag på skolerne.

Retsgrundlag

Ifølge folkeskoleloven § 42 skal hver skole have en skolebestyrelse, hvor forældrene er repræsenteret. Hvis flere skoleafdelinger har fælles leder og fælles bestyrelse, som det er tilfældet på flere skoler i Helsingør Kommune, skal der vælges mindst en forældrerepræsentant fra hver af afdelingerne.

Relation til vision og tværgående politikker

Sagen har relation til kommunens vision om at være en attraktiv bosætningskommune for børnefamilier. Sagen er også relevant i forhold til kommunes børne- og ungepolitik, hvor der er fokus på at skabe de bedste vilkår for børnenes og de unges sociale og faglige udvikling i samarbejde med forældrene.

Sagsfremstilling

Et godt samarbejde mellem forældre og skole har stor betydning for, at skolerne kan skabe gode rammer for elevernes læring og trivsel. Et meningsfuldt samarbejde om børnene og de unge er også en forudsætning for, at forældrene har tillid til skolen og bakker op om den i hverdagen.

Skolebestyrelsen skal ifølge folkeskoleloven bl.a. give forældre mulighed for at have indflydelse på undervisningens organisering. Det handler blandt andet om at fastlægge elevernes undervisningstidspunkt, udbud af valgfag og specialundervisningen på skolen. Det er også skolebestyrelsen, som organiserer samarbejdet mellem skolen og hjemmet. Det er i skolebestyrelsen, at forældrerepræsentanter kan forme skolens udvikling og værdier i samarbejde med repræsentanter for skolens ledelse, medarbejdere og elever.

1. Ny skolestruktur udfordrer involveringen af forældre

Med sammenlægningen af skoler i 2012 opstod der færre og større skoler i Helsingør Kommune. Derfor har en mindre andel forældre i dag mulighed for at engagere sig i deres barns skole, og det kan opleves som om, at bestyrelsesarbejdet er langt væk fra børnenes hverdag på de enkelte skoleafdelinger. Især skolebestyrelserne på Espergærde Skole, Helsingør Skole og Skolerne i Snekkersten har ansvar for store organisationer. På Helsingør Skole repræsenterer skolebestyrelsen eksempelvis fem skoleafdelinger og forældre til over 1800 elever.

Da konsulentfirmaet Implement evaluerede kommunens nye skolestruktur i 2015, var en af anbefalingerne, at der bliver udviklet en ny model for samarbejdet mellem skoler og forældre. Både i forhold til at gøre det muligt for en større andel af kommunens forældre at engagere sig centralt på de store skoler og i forhold til den nære involvering af forældre på den enkelte matrikel.

På baggrund af evalueringen besluttede Børne- og Uddannelsesudvalget, at der skal gennemføres en forældreundersøgelse, som kan afdække, hvad forældrene gerne vil have indflydelse på, og hvordan de gerne vil inddrages.

2. Undersøgelse af forældres ønske om involvering og indflydelse

For at give mulighed for at flere forældre fremover kan engagere sig i skolen, iværksætter Center for Dagtilbud og Skoler en proces, hvor skolebestyrelserne bliver inddraget i at tilrettelægge en undersøgelse blandt forældrene. Undersøgelsen skal give svar på, hvad forældrene gerne vil have indflydelse på, og hvordan de ønsker at blive inddraget.

Center for Dagtilbud og Skoler lægger op til en dialogorienteret tilgang, hvor de enkelte bestyrelser eksempelvis afholder workshops eller møder med forældrene. Det er dog op til bestyrelserne at vurdere, hvordan undersøgelsen tilrettelægges bedst muligt, så de får den nødvendige viden om forældrenes behov og ønsker. Undersøgelsen vil blive gennemført i løbet af efterår/vinter 2017/2018.

Resultaterne af undersøgelsen og proces for implementering af lokale tiltag bliver sendt i høring i A-MED og C-MED og derefter forelagt Børne- og Uddannelsesudvalget.

Økonomi/Personaleforhold

Sagen har i sig selv ikke afledte konsekvenser for økonomi og personaleforhold

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Resultaterne af undersøgelsen og proces for implementering af lokale tiltag bliver sendt i høring i A-MED og C-MED.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler indstiller,

at orientering foretages.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Allan Berg Mortensen (Ø) stillede forslag om, at den undersøgelse om forældreindflydelse, som skolebestyrelserne skal iværksætte, også har fokus på skolestruktur. Er forældrene glade for strukturen med store skoler med flere matrikler eller foretrækker forældrene mindre skoler?

For forslaget stemte Allan Berg Mortensen (Ø).

Et flertal, Gitte Kondrup (A), Henrik Møller (A), Christian Holm Donatzky (B), Freja Södergran (O) og Mette Lene Jensen (V), stemte imod forslaget.

Forslaget bortfaldt.

Orienteringssag: Resultaterne af den nationale trivselsmåling 2017

Indledning

Eleverne skal trives i skolen. Det er et af de tre overordnede mål i folkeskolereformen. Som et led i folkeskolereformen gennemfører Undervisningsministeriet årligt en national trivselsmåling blandt alle elever i folkeskolen fra 0.-9. klasse.

Undersøgelsen viser, at trivslen blandt Helsingør Kommunes elever i 0.-3. klasse generelt ligger på landsniveau.

Trivslen blandt Helsingør Kommunes elever i 4.-9. klasse ligger også overordnet set på landsniveau. Dog ligger Helsingør Kommune en anelse lavere på de indikatorer, som hedder *ro og orden* og *støtte og inspiration i undervisningen*. Der er sket en lille nedgang i trivslen fra sidste skoleår på indikatorerne *faglig trivsel* og *støtte og inspiration i undervisningen*.

Udvalget præsenteres her for resultaterne af den nationale trivselsmåling for skoleåret 2016/2017. Undersøgelsen er foretaget i første kvartal af 2017. Der findes en uddybning af resultaterne for 4.- 9. klasse i bilaget.

Retsgrundlag

Elevernes trivsel i folkeskolen skal måles og afrapporteres en gang årligt ifølge:

- Folkeskoleloven § 56, stk. 3
- Bekendtgørelse om måling af elevernes trivsel i folkeskolen (BEK nr. 1167 af 12/10/2015)

Relation til vision og tværgående politikker

Helsingør Kommunes vision om at være en attraktiv bosætningskommune for børnefamilier, og kommunens børne- og ungepolitik, der lægger vægt på fællesskaber og deltagelse for alle.

Sagsfremstilling

I første kvartal 2017 er den nationale trivselsmåling gennemført på skolerne for tredje gang.

1. Beskrivelse af trivselsmålingen i skoleåret 2016/2017

Spørgsmålene i trivselsmålingen er udviklet på baggrund af anbefalingerne fra en ekspertgruppe om elevernes trivsel, som Undervisningsministeriet nedsatte i forbindelse med folkeskolereformen. Resultaterne af trivselsmålingen kan for skolerne danne grundlag for et systematisk arbejde med elevernes trivsel og undervisningsmiljøet på skolen som helhed og i den enkelte klasse. For kommunerne bliver trivselsmålingen en del af kvalitetsrapportens afrapportering om, hvordan det står til med elevernes trivsel på kommunens folkeskoler, og hvordan kommunen vil arbejde strategisk med området.

Der er udarbejdet fire indikatorer på elevtrivsel, som bruges i afrapporteringen af trivslen i 4.-9- klasse.

De fire indikatorer er:

1. Social trivsel – elevernes opfattelse af deres tilhørsforhold til skolen, klassen og fællesskabet, samt tryghed og mobning
2. Faglig trivsel – elevernes opfattelse af egne evner, koncentrationsevne og problemløsningsevne
3. Støtte og inspiration i undervisningen – Elevernes opfattelse af motivation og medbestemmelse samt af lærerens hjælp og støtte
4. Ro og orden – elevernes opfattelse af ro og støj i klassen samt kasseledelse

Indikatorerne består alle af mellem 7 og 10 spørgsmål.

2. Resultater fra trivselsmåling skoleåret 2016/2017

0.-3. klasse

Det er vanskeligt at skabe et samlet billede af trivslen blandt elever i 0.-3. klasse, da besvarelserne ikke samles i indikatorer. Det er dog muligt at beskrive nogle tendenser for de yngste elever i Helsingør Kommune sammenlignet med hele landet.

Trivslen ligger generelt på landsniveau i spørgsmål, der handler om social trivsel. Det er fx spørgsmål om, hvorvidt eleverne er glade for deres klasse, skole og pauserne. Her svarer kun ca. 2-6 % af eleverne negativt på spørgsmålene – langt de fleste svarer "ja, tit" eller "ja, nogle gange" på spørgsmålene. Dog svarer 9,1 %, at de ofte bliver drillet, så de bliver kede af det.

Trivslen ligger generelt på landsniveau i spørgsmål, der handler om faglig trivsel. Det dækker over spørgsmålene: "Er du god til at løse dine problemer?", og "Kan du koncentrere dig i timerne?". Til de to spørgsmål svarer henholdsvis 89,1 % og 92,7 % enten "ja, for det meste" eller "ja, nogle gange".

Trivslen ligger generelt på landsniveau i spørgsmål, der handler om støtte og inspiration. Dog er andelen af børn, der synes, at timerne er kedelige lidt højere i Helsingør Kommune (15 %) end på landsplan (12,8 %). De andre spørgsmål handler eksempelvis om, hvorvidt eleverne er glade for deres lærere, og om lærerne er gode til at hjælpe dem i skolen. På disse to spørgsmål svarer 97-98 % "ja, lidt" eller "ja, meget".

Trivslen ligger på landsniveau i spørgsmålet, der handler om ro og orden. Her svarer 51,7 % "ja, tit" eller "ja, nogle gange", og 48,4 % "nej" på spørgsmålet om, hvorvidt det er svært at høre, hvad læreren siger i timerne.

-

4.-9. klasse

Generelt er der ikke sket væsentlige ændringer i trivslen blandt de ældre skoleelever i Helsingør Kommune i forhold til de foregående år. Helsingør Kommune har fastholdt sit niveau på to ud af fire områder. De to øvrige er faldet 0,1. Niveauet er samlet set næsten på linje med landsgennemsnittet. Tallene er uddybet i bilaget.

Helsingør Kommune (tallet i parentes angiver landsgennemsnittet):

	Social trivsel		Faglig trivsel		Trivsel, støtte og inspiration i undervisningen		Ro og orden	
2016/2017	4,1	(4,1)	3,7	(3,7)	3,2	(3,3)	3,7	(3,8)
2015/2016	4,1	(4,1)	3,8	(3,8)	3,3	(3,3)	3,7	(3,7)
2014/2015	4,1	(4,1)	3,7	(3,7)	3,2	(3,3)	3,6	(3,6)

I forhold til *social trivsel* ligger Helsingør Kommune på samme høje niveau som landsgennemsnittet, og tallet er uændret siden sidste måling.

I forhold til *faglig trivsel* ligger Helsingør Kommune på landsgennemsnittet. Tallet ligger på niveau med tallet fra skoleåret 2014/2015, men er faldet med 0,1 fra skoleåret 2015/2016.

I forhold til *støtte og inspiration i undervisningen* ligger Helsingør Kommune 0,1 under landsgennemsnittet. Der er tale om et fald på 0,1 i forhold sidste skoleår.

I forhold til *ro og orden* ligger Helsingør Kommune på samme niveau som sidste skoleår. Det er 0,1 under landsgennemsnittet.

Resultaterne af trivselsmålingen og processer omkring at øge elevtrivslen på den enkelte skole er blevet drøftet ved datainformerende samtaler mellem centerchef og den enkelte skoleleder i juni måned 2017. Det vil på disse møder i løbet af året løbende blive drøftet, hvordan skolerne fortsat kan arbejde med at forbedre eleverne trivsel i skolen.

Økonomi/Personaleforhold

Sagen har ikke betydning for økonomi og personaleforhold.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Sagen giver ikke anledning til særskilt kommunikation.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler indstiller,

at orientering foretages.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Orienteringssag: Evaluering af sommercamp 2017

Indledning

I budgetforliget 2017-2020 besluttede Byrådet, at Center for Dagtilbud og Skoler skal tilbyde en sommercamp for børn og unge som alternativ pasning, når deres almindelige SFO eller klub holder lukkeuger i uge 29-30. Målgruppen er børn og unge mellem 6-15 år, som er tilmeldt SFO eller klub i Helsingør Kommune.

Sommercampen blev i sommeren 2017 gennemført for første gang i Helsingør Kommune. Der blev afholdt to parallelle sommercamps på klubben Villa Fem i Snekkersten – en for SFO-børnene og en for klubbørnene.

Udvalget orienteres her om evalueringen af sommercampen.

Retsgrundlag

Jf. Dagtilbudsloven § 4 skal Byrådet sikre det nødvendige udbud af fritidstilbud og fastlægge åbningstid for de enkelte tilbud.

Jf. Vejledning om Dagtilbud mv. gældende pr. 1. marts 2015 er kommunen forpligtet til at stille et alternativt dagtilbud efter dagtilbudsloven til rådighed for børnene, hvis der holdes lukkedage.

Relation til vision og tværgående politikker

Sagen har relation til Helsingør Kommunes mål om at tilbyde lærings- og udviklingsfællesskaber for alle børn.

Sagsfremstilling

Der er gennemført en evaluering af sommercamp 2017 med udgangspunkt i børn, forældre og personale. Forældrene har givet feedback via spørgeskema, børnene ved at vurdere sommercampen ud fra farven på en bold (rød, gul, grøn), og personalet har via samtaler givet deres oplevelse af ugerne til kende. Evalueringen er vedlagt sagen.

Generelt tegner der sig et billede af høj tilfredshed blandt alle parter ift. afviklingen af campen og et ønske om at komme igen næste år.

Derudover er der stor tilfredshed med placeringen på Villa Fem, da det gav både personale og børn gode rammer til anderledes aktiviteter.

Evalueringen har også givet anledning til ændringer og justeringer, herunder i forhold til tilmelding, mulighed for personalejusteringer, et tema der giver personalet råderum samt bedre information og kommunikation til forældrene. Dette vil Center for Dagtilbud og Skoler tage med i planlægningen af næste års sommercamp

Økonomi/Personaleforhold

I forbindelse med budgetaftalen for budget 2017-2020 blev der afsat 600.000 kr. til udvikling af sommercamp i 2017 og 300.000 kr. i årlig driftsbudget fra 2017 og frem.

Heraf er der i 2017 anvendt ca. 280.000 kr. til udvikling, herunder udstyr og legetøj til kommende sommercamps, og ca. 295.000 kr. til drift. Sommercampen er således afholdt inden for den økonomiske ramme med et overskud på ca. 325.000 kr. Det forventes at sommercampen næste år vil kunne afholdes inden for det afsatte driftsbudget på 300.000 kr.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Sagen giver ikke anledning til særskilt kommunikation/høring.

INDSTILLING

Center for Dagtilbud og Skoler indstiller,

at orientering foretages.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Orienteringssag: Status på den samlede flygtningeindsats

Indledning

I september 2015 blev der nedsat en administrativ tværgående gruppe, med det formål at sikre en koordineret flygtningeindsats.

Beskæftigelsesudvalget og Børne- og Uddannelsesudvalget modtager halvårlig status på den samlede flygtningeindsats. Status pr. september 2017 fremgår af bilag 1.

Retsgrundlag

Kommunens indsats på flygtningeområdet baserer sig på

- Integrationsloven
- Lov om danskuddannelse til voksne udlændinge
- Serviceloven
- Folkeskoleloven

Relation til vision og tværgående politikker

Relation til vision og tværgående politikker

- Vision 2020 – tidlig indsats
- Medborgerskabspolitik
- Deltagelse for alle – sammenhængende børne- og ungepolitik 0-18 år
- Beskæftigelsesplan

Sagsfremstilling

1. En samlet flygtningeindsats

Flygtningeområdet er kendetegnet ved at spænde over en række centre og faglige felter. Flygtningeindsatsen har bevæget sig fra få specialiserede medarbejdere til at berøre en stor gruppe medarbejdere fra flere af kommunens centre.

Der er etableret samarbejde mellem relevante ledere og medarbejdere, og der er i organisationen et langt højere vidensniveau om modtagelse og integration af flygtninge.

2. Status pr. september 2017

Koordineringsgruppen på flygtningeområdet peger på følgende opmærksomhedspunkter i den halvårige status:

2.1. Retvisende prognoser

Antallet af nyankomne flygtninge er faldet markant og forventes at være relativt lavt i 2018. Familiesammenføringer betyder dog, at der fortsat kommer mange nye borgere – herunder børn. Med henblik på både økonomistyringen i centrene og bedre forberedelse af borgernes modtagelse undersøges det derfor, hvordan centrene kan få et mere nuanceret prognosegrundlag (aktuelle flygtningetal er uddybet i bilag 2).

2.2. Fokus på kvinder i beskæftigelsesindsatsen

Siden 2016 har Center for Job og Uddannelse haft et særskilt fokus på aktivering af udsatte flygtningekvinder, som hidtidigt har været vanskelige at aktivere pga. sygdom, traumer, fravær i forbindelse med barsel samt manglende familieopbakning. Forløbet kombinerer intensiv danskundervisning og arbejdsmarkedsforberedelse.

I indsatsens første år var 100 pct. af kvinderne i virksomhedsforløb (hvis ikke fritaget af læge/sagsbehandler). 21 pct. af gruppen er i ordinær beskæftigelse eller løntilskudsjob.

2.2. Unge flygtninge

42 unge har deres dagligdag i Ungdomsskolens IU-klasser. Professionelle omkring de unge er opmærksomme på, at det store antal unge fra Syrien, betyder at der tales arabisk de unge imellem. Nogle af de unge ytrer desuden ønske om mere dansk undervisning.

Der sættes derfor fokus på, hvordan andre muligheder for unge i aldersgruppen 14-18 år, kan tages i anvendelse.

Enkelte unge – herunder uledsagede unge – har stor glæde af efterskoleophold. Der igangsættes derfor en beregning af omkostningerne ved efterskoleophold, hvori både udgifter til opholdet og evt. besparelse i forhold til bolig mv. indarbejdes.

SSP har et særligt fokus på udsatte unge flygtninge, der har svært ved at lære dansk og klare sig i uddannelsessystemet, har risikoadfærd og har familie med dårlig trivsel.

SSP, Ungdomsskolen og Center for Job og Uddannelse har styrket samarbejdet omkring denne gruppe unge.

Økonomi/Personaleforhold

Økonomi/Personaleforhold

Udfordring om prognoser – se i sagsfremstilling 2.1.

Kommunikation/Høring

Sagen afgøres i Børne- og Uddannelsesudvalget.

Sagen behandles i Beskæftigelsesudvalget den 4. oktober.

Integrationsrådet orienteres på deres møde den 1. november 2017.

INDSTILLING

Center for Kultur og Turisme, Idræt og Medborgerskab indstiller,

at orientering foretages.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Orienteringssag: Kommende sager

Sagsfremstilling

Kvartal	Sag/Overskrift	Ansvarligt center	Dato
4 - 2017	OS: Sygefravær i dagtilbud og skoler	DS	6. november
	BS: Retningslinjer for personalets håndtering af vanskelige situationer ifm. afhentning af børn i dagtilbud og skoler	BUF	6. november
	OS: Månedsopfølgning (jf. Deloitte-rapport)	DS	6. november
	OS: Afrapportering på læseresultater	DS	6. november
	OS: Indsatser i den boligsociale helhedsplan for Helsingør Syd 2018-2021	KUMIT	6. november
	OS: Månedsopfølgning (jf. Deloitte-rapport)	DS	7. december
	OS: Orientering om budget	ØE	7. december
	OS: Status på omstilling af folkeskolen	DS	4. kvartal
	BS: Analyse af specialtilbud på skoleområdet – efter høring	DS	4. kvartal
	<i>OS: Løbende status på indsats 6-9 i Deloitte-analysen</i>		<i>Løbende</i>
	Førskoleindsatser, fx HIPP HOPP og Læseleg	DS	Ikke fastsat
	OS: Skoleprognose	DS	2018
	OS: Pladsprognose for førskoleområdet	DS	2018

-

Forkortelser

BUF:	Center for Børn, Unge og Familier
DS:	Center for Dagtilbud og Skoler
KUMIT:	Center for Kultur og Turisme, Idræt og Medborgerskab
ØE:	Center for Økonomi og Ejendomme
BS:	Beslutningssag
OS:	Orienteringssag

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Ny sag: H₂O-Camp (på mødet den 7. december).

Meddelelser

Sagsfremstilling

Opfølgning på undervisningsministeriets kvalitetstilsyn med Espergærde Skole

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører tilsyn med kvaliteten af undervisningen i folkeskolen. Espergærde Skole blev i foråret 2016 udtaget til kvalitetstilsyn, fordi skolen to år i træk havde et karaktergennemsnit, der var mindst 0,5 karakterer lavere end den socioøkonomiske reference for 9. klasseprøverne. Den socioøkonomiske reference henviser fx til elevernes køn og etnisk oprindelse samt til forældrenes uddannelse og indkomst.

Nu har styrelsen bedt Helsingør Kommune indsende en redegørelse for, hvordan Espergærde Skole og Helsingør Kommune har arbejdet med udvikling og forbedring af skolens resultater det seneste år. Redegørelsen skal danne grundlag for styrelsens vurdering af, om tilsynssagen kan afsluttes.

Espergærde Skole og Center for Dagtilbud og Skoler er i gang med at lave redegørelsen til styrelsen. Børne- og Uddannelsesudvalget vil blive orienteret om sagen, når styrelsen har afgjort, om tilsynssagen kan afsluttes.

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Orientering foretaget.

Centerchef Birgitte Wittendorff (Center for Børn, Unge og Familier) orienterede om en lille gruppe uroskabende drenge. Udvalget bad om at få en sag på til næste møde.

Psykiatrifonden har henvendt sig til Helsingør Kommune for høre, om vi vil være med i et forskningsprojekt sammen med 3 andre kommuner. Projektet er finansieret af Trygfonden, og koster ikke kommunen penge. Projektet hedder "Mind My Mind".

Formålet med projektet er at forebygge udvikling af psykisk sygdom blandet børn og unge.

Målgruppen er børn og unge mellem 6 og 16 år, som har symptomer på angst, depression og adfærdsmæssige vanskeligheder

BESLUTNINGER BØRNE- OG UDDANNELSESUDVALGET DEN 12-10-2017

Fraværende: Lisbeth Læssøe (C).

Intet.